

PERSBERICHT

Juli 2021

Verslag aan het Vlaams Parlement

Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

Uit het onderzoek van het Rekenhof naar het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood bleek dat de behandelingstermijn van de aanvragen gunstig evolueert, maar dat zich nog altijd vertragingen voordoen. Het huidige inkomensonderzoek bij de berekening van het zorgbudget kan ertoe leiden dat zorgbehoevenden met een beperkt inkomen toch niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming. De inkomensgrenzen die daarbij worden toegepast, zijn niet onderbouwd.

Inleiding

Voor ouderen met een zorgnood die een laag inkomen hebben, is het zorgbudget een belangrijke tegemoetkoming om de bijkomende kosten te financieren die ze hebben vanwege een verminderde zelfredzaamheid. Het Rekenhof onderzocht of de aanvragen binnen de decretale termijn en op een uniforme manier worden behandeld, en of zorgbehoevende ouderen met een laag inkomen wel degelijk een tegemoetkoming krijgen. In 2020 bedroeg het totale budget voor ouderen met een zorgnood 370,7 miljoen euro.

Aanvragen voor een zorgbudget

De zorgbehoevende dient het zorgbudget zelf aan te vragen bij de zorgkas waarbij hij is aangesloten. Dat kan alleen elektronisch via de webapplicatie e-ZBO van het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming. De zorgkas neemt een beslissing over het zorgbudget op basis van o.a. het inkomen van de zorgbehoevende en zijn partner, en de verminderde zelfredzaamheid, die wordt gemeten aan de hand van de medisch-sociale schaal. De centrale applicatie stuurt een voorstel van basisrecht door naar de zorgkas, die daarover positief of negatief kan beslissen.

De zorgkas moet de aanvraag afhandelen binnen de zes maanden. Uit de analyse van het Rekenhof bleek dat de zorgkassen in 2017 over 34% van de aanvragen laattijdig beslisten. In 2018 waren er 43% laattijdige beslissingen, in 2019 20% en in 2020 10%. De zorgkassen hebben unaniem de doorlooptijd van de medische inschaling opgegeven als een belangrijke reden voor de termijnoverschrijding. Uit de analyse bleek dat in 2017 48% van de aangevraagde medische inschalingen een langere doorlooptermijn kenden dan de decretale termijn van vier maanden. In 2018 was dat nog voor 18% het geval, in 2019 voor 16% en in 2020 voor 12%. Hoewel de doorlooptijd dus gunstig evolueert, zijn er nog altijd niet onbelangrijke vertragingen vast te stellen. Om de lange doorlooptijd bij de medische inschaling te remediëren, plant de Vlaamse overheid de invoering van BelRAI, een tool die het fysiek, sociaal en psychisch functioneren van een persoon in kaart brengt. De invoering kan echter nog enige tijd aanslepen. Daarnaast heeft het agentschap een pilootproject opgestart waarbij de medische inschaling gebeurt door de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen. Een tweede, weliswaar minder belangrijke oorzaak van vertraging is de informatie-inwinning bij derde instanties of de zorgbehoevende.

Doelgroepbereik

De doelgroep, zorgbehoevende ouderen met een laag inkomen, wordt mogelijk niet altijd bereikt. Er is een risico op non-take-up omdat de zorgbehoevende er mogelijks onvoldoende van op de hoogte is dat hij recht heeft op een tegemoetkoming of niet weet dat hij een medische herinschaling kan vragen bij een toenemende verminderde zelfredzaamheid. Dankzij de webapplicatie verloopt de dossierbehandeling van de aanvragen voor een zorgbudget wel vrijwel gelijk in alle provincies, alleen de medische inschaling vertoont lichte verschillen.

Ook de regelgeving voor het inkomensonderzoek hypothekeert het doelgroepbereik. De inkomensgrenzen van het zorgbudget worden nergens onderbouwd. Als de zorgbehoevende een onroerend goed verkoopt, wordt 6% van de verkoopwaarde bij zijn jaarlijks inkomen geteld en dit gedurende 10 jaar. Het regeerakkoord en de beleidsnota 2019-2024 voorzien in een herziening van de aanrekening van (on)roerende goederen in het inkomensonderzoek. Dit is tot op heden nog niet gebeurd.

Reactie van de minister

De minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin gaf in zijn reactie mee welke acties hij al heeft ondernomen om tegemoet te komen aan de aanbevelingen van het rapport en wat de verdere intenties zijn van de Vlaamse Regering op dat vlak.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).